

тивного досвіду передових країн Європи, зокрема до Митного та Податкового кодексів України слід внести окремі розділи, присвячені питанням прийняття та проходження служби жінками в тих чи інших підрозділах як Державної фіскальної служби України так і інших державних відомствах, а також розробити спеціальні норми, котрі б забезпечували дієвий механізм охорони праці.

Гриб Людмила Олександрівна, студентка гуманітарного факультету, 2 курс, група 201-ГД,
Дикань Сергій Антонович, доцент кафедри організації і технології будівництва та охорони праці, кандидат технічних наук
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

ВИРОБНИЧИЙ І ПОБУТОВИЙ ТРАВМАТИЗМ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Успішна профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності можлива лише за умови ретельного вивчення причин їх виникнення. Для полегшення цього завдання прийнято поділяти причини виробничого травматизму і професійної захворюваності на такі основні групи: організаційні, технічні, санітарно-гігієнічні, економічні, психофізіологічні.

Основні заходи щодо попередження та усунення причин виробничого поділяються на технічні та організаційні. До технічних заходів належать заходи з виробничої санітарії та техніки безпеки.

Заходи з виробничої санітарії передбачають організаційні, гігієнічні та санітарно-технічні заходи та засоби, що запобігають дії на працюючих шкідливих виробничих чинників. До них відносять, зокрема, створення комфортного мікроклімату шляхом влаштування відповідних систем опалення, вентиляції, кондиціонування повітря; теплоізоляція конструкцій будівлі та технологічного устаткування; заміна шкідливих речовин та матеріалів нешкідливими; герметизація шкідливих процесів; зниження рівнів шуму та вібрації; встановлення раціонального освітлення; забезпечення необхідного режиму праці та відпочинку, санітарного та побутового обслуговування.

Заходи з техніки безпеки передбачають систему організаційних та технічних заходів та засобів, що запобігають впливу на працюючих небезпечних виробничих чинників. До них належать: розроблення та впровадження безпечного устаткування; механізація та автоматизація техно-

логічних процесів; використання запобіжних пристосувань, автоматичних блокувальних засобів; правильне та зручне розташування органів керування устаткуванням; впровадження систем автоматичного регулювання, контролю та керування технологічними процесами, принципово нових нешкідливих та безпечних технологічних процесів.

До організаційних заходів належать: правильна організація роботи, навчання, контролю та нагляду з охорони праці; дотримання трудового законодавства, законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці; впровадження безпечних методів та наукової організації праці; проведення оглядів, лекційної та наочної агітації та пропаганди з питань охорони праці; організація планово-попереджувального ремонту устаткування, технічних оглядів та випробувань транспортних та вантажопідіймальних засобів, посудин, що працюють під тиском [1].

Аналіз стану промислової безпеки в Україні свідчить, що у 2015 році на підприємствах України травмовано 4260 осіб, із них смертельно травмовано 375 осіб. Найбільш травмонебезпечними галузями економіки в Україні є вугільна, машинобудівна промисловість, агропромисловий комплекс та соціально-культурна сфера. Питома вага травмованих працівників на підприємствах цих галузей складає 60% від усієї кількості травмованих на підприємствах в Україні.

Аналіз причин нещасних випадків свідчить, що найбільша їх кількість сталась з *організаційних причин* – 67% від усієї кількості травмованих внаслідок нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом. З *психологічних причин* травмовано 23% від усієї кількості. Внаслідок нещасних випадків, що стались *через технічні причини*, травмовано 10% від усієї кількості.

Найпоширенішими *організаційними причинами* нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, були: через невиконання посадових обов'язків або вимог інструкцій з охорони праці травмовано 45% від усієї кількості травмованих; через порушення правил безпеки руху – 7%; через порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів тощо – 5%; через порушення технологічного процесу – 3%.

Найпоширенішими *психологічними причинами* нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, були: особиста необережність потерпілого – постраждало 12% від усієї кількості травмованих, травмування внаслідок протиправних дій інших осіб, під час виконання трудових обов'язків – 7% від усієї кількості травмованих.

Найпоширенішою *технічною причиною* нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, був незадовільний технічний стан виробничих об'єктів, будівель, споруд, території, засобів виробництва, транс-

портних засобів, внаслідок чого травмовано 6% від усієї кількості травмованих [2].

Аналіз причин нещасних випадків зі смертельним наслідком у 2015 році свідчить, що найбільша їх кількість сталась з *організаційних причин* – 74% від усієї кількості загиблих. З *психофізіологічних причин* загинуло 14%. Внаслідок нещасних випадків зі смертельним наслідком, що стались через *технічні причини*, загинуло 12% від загальної кількості загиблих.

Соціально значущим явищем в Україні за масштабами, збитками та складністю розв'язання проблем залишається травматизм невиробничого характеру. Згідно з даними місцевих органів виконавчої влади 2015 року в Україні зареєстровано 1 538 205 нещасних випадків невиробничого характеру, кількість потерпілих складає 1 541 859 осіб.

Найбільшу кількість потерпілих від нещасних випадків невиробничого характеру зареєстровано у м. Києві, у Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій, Львівській та Полтавській областях. Найменша кількість потерпілих від нещасних випадків невиробничого характеру була в Чернівецькій, Закарпатській, Тернопільській областях.

Найпоширенішими причинами смерті від нещасних випадків невиробничого характеру у 2015 році були: транспортні нещасні випадки, падіння, випадкова дія неживих механічних сил, навмисне самоушкодження, ушкодження з невизначеними намірами, напад з метою вбивства чи завдання ушкодження, випадкове отруєння та дія алкоголю, інші випадкові отруєння та дія отруйних речовин, нещасні випадки, спричинені жаром та гарячими речовинами.

За даними місцевих органів виконавчої влади дитяча смертність від нещасних випадків невиробничого характеру в Україні 2015 року становила 379 дітей у віці до 14 років.

Основними причинами загибелі дітей від нещасних випадків невиробничого характеру залишаються: утоплення та занурення у воду, транспортні події, удушення, ушкодження з невизначеними намірами, дія диму, вогню, жару та гарячих речовин, навмисне самоушкодження, падіння, отруєння, наслідки нападу з метою вбивства чи завдання ушкодження.

Досягнення належного рівня безпеки людини у сфері, не пов'язаній з виробництвом, можливе лише за умови правового регулювання суспільних відносин, підвищення рівня культури безпеки та обізнаності з питань щодо причин виникнення нещасних випадків та здійснення заходів з профілактики травматизму невиробничого характеру.

Список використаних джерел

1. Основні причини виробничого травматизму і профзахворюваності

та заходи щодо їх запобігання / Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com>.

2. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2015 рік / Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://http://www.dsns.gov.ua>.

Грицева Олеся Олегівна, студентка інституту прокуратури та кримінальної юстиції, 5 курс, група 01-16м-10,
Ковжого Сергій Олексійович, доцент кафедри трудового права, кандидат хімічних наук, доцент
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗМЕНШЕННЯ ОБСЯГІВ УТВОРЕННЯ ВІДХОДІВ

Характерною рисою сучасного періоду розвитку суспільства і людської цивілізації є значне підвищення техногенного навантаження на навколишнє природне середовище. В результаті виробничої та побутової діяльності людини утворюються відходи: залишки сировини, матеріалів, виробів або продуктів. Значна питома вага відходів утворюється в мегаполісах, де їхнє накопичення може призвести до забруднення довкілля. Крім того, певні види відходів відносяться до категорії небезпечних для життя і здоров'я людини. Вище перераховане яскраво свідчить про те, що в даний час проблеми поводження з відходами набувають особливої актуальності. У першу чергу це зумовлено їхньою значною кількістю і постійним збільшенням їх питомої ваги. Так, відомо, що в результаті виробничої і побутової діяльності, обумовленої існуванням людини, утворюються певні залишки сировини, матеріалів, виробів та продуктів. Усі вони відносяться до категорій відходів [3, с. 316].

Як зазначає Н. Корнякова, поняття “відходи” є полівидовим і може розглядатися на підставі різних підходів. Зокрема, з огляду на їх фізичні властивості, відходи можна визначити як будь-які, переважно тверді, речовини, матеріали чи предмети, що створюються в процесі людської діяльності. Відносно економічних ознак, відходи виявляються ресурсом для інших видів виробництва. Стосовно екологічних властивостей відходи постають як фактор негативного впливу на середовище у процесі їх утворення, використання чи поводження з ними. Залежно від кількості та якісних величин відходів та їх складу такий вплив може визначатися як небезпечний [4, с. 149].